

مروری بر اقتصاد جهان در هفته‌ای که گذشت (مورخ 27 شهریور تا 3 مهر سال 1403)

هفته گذشته شاهد تحولات قابل‌توجهی در اقتصادهای جهانی بود که نشان‌دهنده تعامل پیچیده‌ای از عوامل ژئوپلیتیکی، مالی و زیست‌محیطی است. مشکلات اصلی اقتصادی در سراسر قاره‌ها آشکار شده و چالش‌های مداوم تورمی، افزایش قیمت‌های انرژی، اختلالات زنجیره تأمین و تغییرات اقلیمی در تخصیص منابع را نشان می‌دهد.

۱. آمریکای شمالی

در آمریکای شمالی، ایالات متحده همچنان کانون تغییرات اقتصادی جهانی است، زیرا فشارهای تورمی همچنان بالا باقی مانده است. تصمیم فدرال رزرو برای حفظ نرخ بهره در سطح ۵.۵ درصد رویداد مهمی بود که نشان دهنده رویکرد محتاطانه نسبت به بهبود وضعیت اقتصادی است. با این حال، شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) در ماه آگوست با ۳.۷ درصد رشد نسبت به سال قبل، نگرانی‌ها را درباره تداوم تورم را دوباره مورد توجه قرار داده است.

بازار کار ایالات متحده:

شرایط بازار کار همچنان تحت فشار است و نرخ بیکاری در ۳.۸ درصد باقی مانده است. رشد اشتغال کاهش یافته و در شهریور ماه تنها ۱۵۰ هزار شغل اضافه شده است، در حالی که انتظار می‌رفت ۱۸۰ هزار شغل ایجاد شود. دستمزدها به میزان ۰.۴ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته و این امر فشار بیشتری بر کسب و کارها، به ویژه در بخش‌های خدمات و خرده‌فروشی وارد کرده است.

قیمت انرژی:

قیمت نفت خام به بیش از ۹۰ دلار در هر بشکه رسید که ناشی از محدودیت‌های عرضه و تنش‌های ژئوپلیتیکی، به ویژه در خاورمیانه و روسیه است. انتظار می‌رود این افزایش، هزینه‌های حمل و نقل و قیمت کالاهای مصرفی را در ماه‌های آینده تحت تأثیر قرار دهد.

کانادا:

اقتصاد کانادا با رشد اندک ۰.۳ درصد در سه ماهه سوم ۲۰۲۴ نشان از ثبات و پایداری دارد. با این حال، بانک مرکزی کانادا با فشار فزاینده‌ای برای مقابله با چالش‌های خرید مسکن مواجه است، زیرا قیمت خانه‌ها ۸ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافته. درآمدهای صادراتی ۲.۱ درصد کاهش یافته اند که عمدتاً به دلیل کاهش تقاضا در ایالات متحده و اروپا است.

۲. اروپا

اروپا با نوسانات فزاینده‌ای در بخش‌های مختلف اقتصادی مواجه است، چرا که تورم در منطقه یورو به ۶.۲ درصد افزایش یافته که عمدتاً ناشی از افزایش قیمت انرژی و مواد غذایی است. اقدام اخیر بانک مرکزی اروپا (ECB) در افزایش نرخ بهره به ۴.۲۵ درصد نشان دهنده تلاش آن برای مهار تورم بدون تضعیف رشد اقتصادی است.

آلمان:

اقتصاد آلمان در حالت رکود باقی مانده و رشد تولید ناخالص داخلی برای سه ماهه سوم ۲۰۲۴ تنها ۰.۱ درصد برآورد شده است. تولید صنعتی ۱.۸ درصد کاهش یافته و بخش‌های خودروسازی و ماشین‌آلات به دلیل کاهش تقاضا از چین و ایالات متحده دچار افت شده‌اند. قیمت انرژی، به ویژه گاز طبیعی، همچنان در حال افزایش است و تولید صنعتی را بیشتر تحت فشار قرار داده است.

بریتانیا:

در بریتانیا، تورم با وجود افزایش نرخ بهره بانک مرکزی انگلستان به ۵.۵ درصد، همچنان در سطح ۶.۸ درصد باقی مانده است. درآمد خانوارها به دلیل افزایش قیمت مواد غذایی که در مرداد ماه ۱۲ درصد رشد داشته، به شدت تحت فشار قرار گرفته‌اند. یوند که در حدود ۱.۲۳ در برابر دلار آمریکا در نوسان است، هزینه واردات را افزایش داده و مشکلات تورمی را بیشتر کرده است.

فرانسه و جنوب اروپا:

فرانسه شاهد افزایش ۳ درصدی در درآمدهای گردشگری تابستانه بوده است که به رشد ۰.۴ درصد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه سوم کمک کرده است. با این حال، اعتراضات علیه اصلاحات بازنشستگی همچنان باعث بی‌ثباتی سیاسی شده است. در همین حال، اقتصادهای جنوب اروپا مانند اسپانیا و ایتالیا رشد متوسطی را تجربه کرده‌اند، به طوری که اسپانیا گزارش رشد ۱.۵ درصد تولید ناخالص داخلی را اعلام کرده که ناشی از تقاضای قوی در بخش گردشگری و صادرات بوده است.

۳. آسیا

چشم‌انداز اقتصادی آسیا متفاوت‌تر است، زیرا کندی رشد چین همچنان سایه‌ای بر منطقه افکنده است. در حالی که جنوب شرق آسیا و هند نشانه‌هایی از انعطاف‌پذیری نشان می‌دهند، عملکرد کلی تحت تأثیر ضعف تقاضا برای صادرات چین و ادامه تنش‌های تجاری قرار گرفته است.

چین:

پیش‌بینی می‌شود که رشد تولید ناخالص داخلی چین در سه ماهه سوم میلادی ۴.۲ درصد باشد که نسبت به رشد ۵.۵ درصدی در سه ماهه قبل کاهش یافته است. بخش املاک و مستغلات همچنان منبع اصلی بی‌ثباتی است و توسعه دهندگانی مانند اورگراند و کانتری گاردن در تلاش برای پرداخت بدهی‌های خود هستند. ارزش یوان نیز ۷.۳۵ در برابر دلار آمریکا کاهش یافت که پایین‌ترین سطح در بیش از یک دهه بوده و جریان خروج سرمایه شدت یافته است. صادرات در مرداد ماه ۸ درصد کاهش یافت، زیرا تقاضای جهانی برای تجهیزات الکترونیک و کالاهای تولیدی همچنان ضعیف است.

هند:

اقتصاد هند همچنان نقطه‌ای روشن است و پیش‌بینی می‌شود که تولید ناخالص داخلی این کشور در سال ۲۰۲۴ به میزان ۶.۸ درصد رشد کند. دولت به شدت در زیرساخت‌ها، به ویژه در حوزه انرژی سبز و دیجیتال سازی، سرمایه‌گذاری کرده است. بخش خدمات هند در سه ماهه سوم سال 2024 به میزان ۷.۳ درصد رشد کرد که نشان دهنده تقاضای زیاد در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات است.

ژاپن و کره جنوبی:

بهبود اقتصادی ژاپن کند بوده و رشد در سه ماهه سوم میلادی محدود به ۰.۷ درصد بوده است. تورم به ۲.۹ درصد افزایش یافت و بانک ژاپن در حال بازنگری در سیاست های پولی خود است.

در کره جنوبی، صادرات نیمه هادی ها در سپتامبر ۱۵ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت، زیرا تقاضای جهانی برای تراشه ها هنوز به طور کامل احیا نشده است. وون کره نیز ۱۳۳۰ در برابر دلار آمریکا کاهش یافت.

۴. آمریکای لاتین

آمریکای لاتین همچنان با تلاطم های اقتصادی مواجه است و تورم در سراسر اقتصادهای بزرگ مانند برزیل، آرژانتین و مکزیک همچنان یک مسئله پایدار است.

برزیل:

تورم برزیل در ماه سپتامبر ۴.۷ درصد بود که نسبت به ۴.۳ درصد مرداد ماه افزایش داشت و علت اصلی آن افزایش قیمت مواد غذایی و انرژی بود. بانک مرکزی برزیل تحت فشار قرار دارد تا برای مقابله با این فشارهای تورمی نرخ بهره را از سطح کنونی ۱۳.۲۵ درصد افزایش دهد.

آرژانتین:

آرژانتین همچنان در بحران اقتصادی به سر می برد و تورم سالانه بیش از ۱۱۵ درصد را تجربه می کند که ناشی از کاهش ارزش پول ملی و بی ثباتی سیاسی در آستانه انتخابات عمومی در ماه اکتبر است. پزو در سال ۲۰۲۴ بیش از ۴۰ درصد از ارزش خود را در برابر دلار آمریکا از دست داده است که به فرار سرمایه و عدم قطعیت اقتصادی منجر شده است.

مکزیک:

مکزیک در سه ماهه سوم شاهد رشد متوسط تولید ناخالص داخلی به میزان ۱.۲ درصد بود که ناشی از صادرات بالای محصولات تولیدی به ایالات متحده و کانادا بود. با این حال، جریان حواله های ارسالی از کارگران مکزیک مقیم خارج ۵ درصد کاهش یافت که نشان دهنده شرایط ضعیف تر اشتغال در ایالات متحده است.

۵. آفریقا

آفریقا همچنان تحت تأثیر چالش های داخلی و شوک های خارجی، به ویژه تغییرات آب و هوایی و نوسانات قیمت کالاهای جهانی قرار دارد.

نیجریه:

درآمدهای نفتی نیجریه در سه ماهه سوم ۳ درصد کاهش یافت که علت آن کاهش تولید و قیمت های جهانی پایین تر بود. ارزش واحد پول این کشور همچنان در حال کاهش است و تورم به ۲۵.۵ درصد رسیده است، که به فشارهای بیشتر بر اقتصاد محلی منجر شده.

آفریقای جنوبی:

رشد اقتصادی آفریقای جنوبی در سه ماهه سوم ۰.۶ درصد بود که ناشی از رشد بخش معدن و خدمات است. با این حال، بحران برق همچنان یک مسئله جدی است و دولت را به سمت برنامه های اصلاحی بیشتر سوق داده.

کنیا:

کنیا با خشکسالی شدید مواجه است که به ویژه در بخش کشاورزی این کشور تأثیر منفی گذاشته و رشد این بخش را در سه ماهه سوم به ۰.۳ درصد کاهش داده است.

۶. خاورمیانه

خاورمیانه با افزایش نوسانات اقتصادی مواجه است که ناشی از تنش های ژئوپلیتیکی، نوسانات قیمت نفت و فشارهای ارزی است.

عربستان سعودی:

اقتصاد عربستان سعودی در سه ماهه سوم میلادی عملکرد قوی ای داشت و رشد تولید ناخالص داخلی به ۵.۱ درصد رسید که عمدتاً به دلیل افزایش قیمت نفت بود. دولت عربستان تلاش های خود را برای تنوع بخشی به اقتصاد از طریق سرمایه گذاری در بخش های گردشگری، زیرساخت و فناوری افزایش داده اند. ریال سعودی همچنان پایدار است و از ذخایر ارزی قابل توجه این کشور بهره می برد.

ایران:

ایران همچنان با تورم بالا دست و پنجه نرم می کند. تورم در شهریور ماه به ۴۶ درصد رسید و هم زمان ارزش پول ملی نیز کاهش یافت. درآمدهای نفتی ایران به دلیل نوسانات تقاضای جهانی و چالش های مربوط به تحریم ها متغیر بوده اند. بخش های غیرنفتی، به ویژه کشاورزی و تولید، رشد محدودی داشته و اختلالات زنجیره تأمین همچنان به مشکلات این بخش ها دامن می زند.

هفته گذشته اقتصاد جهان شاهد تحولات قابل توجهی بود، که در آن عواملی مانند افزایش قیمت انرژی، ادامه تورم و تنش های ژئوپلیتیکی نقش اصلی را داشتند. با وجود چالش های متعدد، برخی مناطق مانند هند و آمریکای لاتین نشانه هایی از مقاومت اقتصادی را نشان داده اند، اما چشم انداز جهانی همچنان به طور عمده ای به اقدامات سیاست گذاری و توسعه بازارهای جهانی وابسته است.

(تهیه شده در مرکز شتاب تبری- TAC)